

Inleiding

De Commissie m.e.r. is in gesprek met het Programmabureau van het Nationaal Programma Regionale Energiestrategieën over de manier waarop milieueffectrapportage (m.e.r.) een bijdrage kan leveren aan de totstandkoming van de RES'en. VNG, IPO, UvW en ministeries (EZK en BZK) zitten aan tafel. Er is overeenstemming dat strategische milieueffectrapportage (plan-m.e.r., verder m.e.r.) nuttig kan zijn. De inzet per regio en het startmoment zullen verschillen en afhangen van de vragen:

- hoe ver is een regio met het opstellen van haar RES?
- hoe abstract/concreet zal de concept-RES en de RES 1.0 etc. worden? En wat het besluit daarover inhoudt?
- is een RES volgens de Omgevingsvisie in een regio, loopt die parallel daaraan of wordt die later ingepast?

De Commissie raadt aan om bij een aantal regio's zo snel mogelijk te starten met het m.e.r.-proces bij een RES zodat hiermee ervaring wordt opgedaan. Die kennis kan in andere regio's dan nog worden benut bij het opstellen van de RES 1.0 en verder bij omgevingsvisies en -plannen.

Afgesproken is dat de Commissie ter inspiratie in enkele scenario's beschrijft hoe m.e.r. kan worden ingezet afhankelijk van de inrichting van het RES-proces (van concept, 1.0, 2.0, etc. tot aan omgevingsvisies en -plannen en daarna). Drie scenario's zijn geschetst:

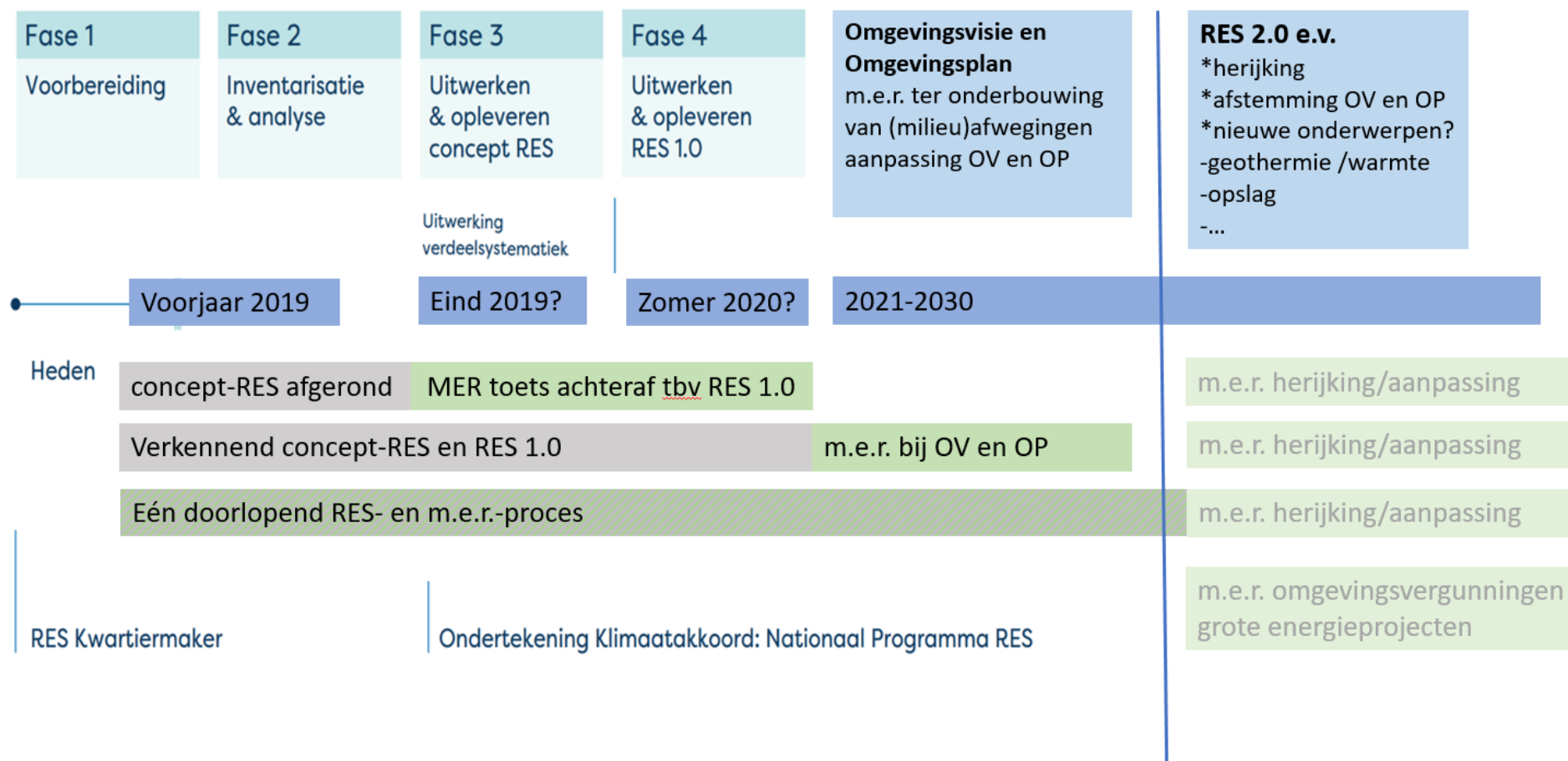
1. Het milieueffectrapport (MER) als toets achteraf van het concept-RES;
2. Verkennend RES ter voorbereiding op integrale afwegingen in OV/OP;
3. RES en m.e.r.-proces geïntegreerd.

Op de volgende pagina zijn deze opgenomen in de tijdlijnen van het ontwerp-klimaatakkoord en het RES-traject zoals uitgetekend door het programmabureau. Daarna worden de drie scenario's kort toegelicht.

Scenario 1, Het milieueffectrapport (MER) als toets achteraf van het RES 1.0

Dit scenario is toepasbaar voor regio's waar de concept-RES al min of meer klaar is. Het komende jaar wordt gebruikt om in combinatie met het proces richting de RES 1.0, een milieueffectrapport als 'toets achteraf' in het proces op te nemen. Deze toets is een middel om de haalbaarheid, kwaliteit en het realiteitsgehalte van het concept-RES richting het RES 1.0 te toetsen aan andere (milieu)belangen, te verwachten milieueffecten, draagvlak en input vanuit participatieprocessen. Op basis van de uitkomsten kan een regio desgewenst het definitieve aanbod voor het RES 1.0 bijstellen.

Voordeel van deze aanpak is dat de gemeenteraden en Provinciale Staten in een regio voor ze instemmen met de RES 1.0 goed geïnformeerd zijn. Deze aanpak vereist wel dat er zo snel mogelijk gestart wordt met het m.e.r.-proces om milieubelangen een volwaardige rol te kunnen laten spelen bij keuzes in het RES 1.0.

Scenario 2, verkennend concept-RES en 1.0 (m.e.r. pas bij Omgevingsvisie en -plan)

Scenario 2 gaat uit van RES'en zoals deze enkele jaren geleden bij de pilot zijn gepresenteerd. De RES heeft een verkennend, indicatief karakter. Omdat gemeenteraden en Provinciale Staten niet formeel besluiten over het concept-RES en het RES 1.0, vindt pas bij de belangenafwegingen voor een omgevingsvisie en/of -plan de afweging van het belang van de energietransitie ten opzichte van andere (milieu)belangen plaats.

Deze aanpak heeft als voordeel dat er meer tijd is om het m.e.r.-proces te doorlopen, omdat voor de besluitvorming over een (herziene)omgevingsvisie of omgevingsplan een ruimer tijdpad beschikbaar is. Nadeel is dat formele/bindende besluitvorming later plaatsvindt dan voorzien in de tijdlijnen van het ontwerp-klimaatakkoord en de handreiking RES, namelijk pas bij de vaststelling van de (herziene)omgevingsvisie of het omgevingsplan. Pas dan kan blijken dat de concept-RES niet uitvoerbaar is.

Scenario 3, gecombineerd RES- en m.e.r.-proces (factsheet Commissie m.e.r.)

Scenario 3 sluit aan op de aanpak die de Commissie m.e.r. voorstelt in haar factsheet 'Naar een regionale energiestrategie'. In dit scenario is m.e.r. onderdeel van het proces om te komen tot een (geactualiseerd) RES waarin te ontwikkelen locaties worden vastgelegd.

M.e.r. wordt in dit scenario actief gebruikt om oplossingsrichtingen te vergelijken, af te wegen en te komen tot optimalisatie. In dit scenario gaat het er niet zozeer om dat een MER op moment X klaar moet zijn, maar wordt gewerkt met gefaseerde tussenproducten die voortdurend worden bijgesteld. Een tussenproduct kan bijvoorbeeld zijn: een selectieproces van mogelijke locaties voor windparken en zonnevelden of de uitwerking van de warmtestrategie. Afhankelijk van wanneer deze tussenproducten afgerond zijn kunnen deze in een besluit over een RES (1.0, 2.0, ev) worden geformaliseerd door regiogemeenten.

Een goed voorbeeld hiervan is de aanpak die Tennet op dit moment toepast bij het uitbreiden van haar hoogspanningsnet voor offshore windparken. Bij deze gefaseerde aanpak, wordt op een detailniveau dat past bij de voorliggende keuzes onderzoek gedaan en 'getrechterd' naar voorkeurskeuzes.

Ook dit scenario biedt potentie om ervaring op te doen met het m.e.r.-proces. Zo snel mogelijk starten is ook hier een randvoorwaarde, enerzijds om de deadlines uit het ontwerp-klimaatakkoord te halen en anderzijds zodat de inhoudelijke meerwaarde en efficiency van het hele proces optimaal is. Het sluit ook goed aan op de voorgestelde monitoring en bijsturingen van RES'en zoals beschreven in de handreiking.